

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 183

Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun tasarısı ve Adalet, İçiş- leri, Maliye ve Plân komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/239)

Türkiye
Cumhurbaşkanlığı
Ankara
- 4 - 240 Ek : 2

6 . 7 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27 Haziran 1966 tarihli ve 2/731, 9310/52754 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul olunduğu bildirilen (764) numaralı Kanunu, ekli ge-
rektece belirtilen sebeplerden dolayı uygun bulmadığımdan ilişik olarak takdim ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 93 ncu maddesi gereğince bir daha görüşülmesini rica
ederim.

Cevdet Sunay
Cumhurbaşkanı

GEREKÇE

Tabii Afetler - İş - Deniz İş - Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel - Sayıştay kanun metinleri
ile ilgili olarak, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığından alınmış olan ve bunların Anayasamızın
92 nci maddesinde tesbit edilen usul ve şekillere uygun olarak kanunlaşmadığı hususundaki
21 . 6 . 1966 tarihli ve 6493 sayılı gerekçe muvacehesinde, anılan kanunlar Türkiye Cumhuri-
yeti Anayasasının 93 ncu maddesi mucibince, bir daha görüşülmesi uygun bulunarak, Millet Mec-
lisi Başkanlığına takdim edilmiş idi.

764 numaralı yeniden kurulacak vakıflar hakkındaki kanun da aynı durumda ve mahiyette
bulduğundan, bir kere daha görüşülmesi uygun olacaktır.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No: 2/250
Karar No: 2

10 . 1 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Giriş :

Balıkesir eski Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 27 arkadaşının, yeniden kurulacak vakıfla-
ra ait kanun teklifi, Meclisimizin 1 nci Dönem 4 ncu Toplantısında Adalet, İçişleri ve Plân ko-
misyonlarından seçilmiş üçer üyeden kurulu Geçici Komisyonunda görüşülmüş ve neticede adı geçen
Komisyonun 12 . 3 . 1965 gün ve Esas 2/734 ve Karar : 2 sayılı raporu Yüksek Başkanlığa su-
nulmuştu. 918 Sıra sayısında yer alan bu rapor, Meclisimizin 1 . 7 . 1965 günlü 138 nci Birleş-
minde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. Cumhuriyet Senatosunun 709 Sıra Sayı-
sına kaydedilen bu teklif, Cumhuriyet Senatosunca teşkil edilen bir Geçici Komisyonunda görüşülmüş

ve neticede Komisyonun, 2/178 Esas ve 2 Karar sayısı ile 15 . 7 . 1965 gününde verdiği kararla, Meclisimiz Genel Kurulunca kabul edilen metnin aynen kabulüne ve keyfiyetin Senato Genel Kurulunun tasvibine sunulmasına karar vermiştir. Aneak Cumhuriyet Senatosunun tatile girmesi sebebiyle görüşülemiyen bu rapor, tekabül için yeniden teşkil edilen bir Geçici Komisyona havale edilmiş ve adı geçen Komisyonun müzakereleri sonunda yaptığı bâzı tadillerle Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun tasvibine (709) ek Sıra Sayısı ile sunulmuştur. Cumhuriyet Senatosunun 22 . 2 . 1966 tarihli ve 49 ncu Birleşiminde teklif, Geçici Komisyonun yaptığı ve Genel Kurulda görüşmeler esnasında verilen değişiklikler ile kabul edilmiştir. Meclisimizin Genel Kurulu, 2 nei Dönem 1 nei Toplantı 99 Sıra Sayısı olan bu teklif üzerinde Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikleri tetkik etmek üzere 2 . 3 . 1966 günlü 60 ncu Birleşiminde geçici bir komisyon teşkiline karar vermiş ve teşkil edilen Geçici Komisyon 2/250 Esas ve 2 Karar sayısı ile 18 . 4 . 1966 gününde verdiği kararla, Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişikliklerin, Anayasanın 92 nei maddesi hükmüne göre Millet Meclisince benimsenmesini Genel Kurulun tasvibine sunmuştur.

Genel Kurul mezkûr raporu gündemine almış ve fakat henüz müzakere etmeden, kanunların meclisler arasında müzakere müddetinin bu teklif için cereyan ettiği ve teklifin Meclisimizce kabul edilen metni ile kanunlaştığı hususu Genel Kurulun oyları ile tesbit ve ilân edilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı, bu usul ile kanunlaştığı ilân edilen bâzı tasarı ve tekliflerle birlikte bu kanun teklifinin de yeniden tetkikini istediği için Genel Kurul yeniden Komisyonumuzu teşkil etmiş bulunmaktadır. Komisyonumuz, İhtüzüğün 114 neü maddesi sarahatine binaen teklifi yeniden tetkik etmiştir.

II - Gerekeçe :

Teklif, Türk Medeni Kanununun tesis bölümünün, zamanın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde değiştirilmesini, (tesis) isminin yerine (vakıf) isminin kullanılmasını, bu fasla bâzı madde ve fıkralar eklenmesini, Türk Medeni Kanununun mahfuz hisse miktarlarının değiştirilmesini ve aranılan şartları haiz vakıflara bâzı kayıtlarla ve bâzı vergilerden muafiyet tanınmasını istihdaf etmektedir.

Meclisimizin 1 nei Dönem 4 neü Toplantısında teşkil edilen komisyonunda ve Cumhuriyet Senatosunun 1 nei Dönem 5 nei Toplantısında seçilen Geçici Komisyonunda ve nihayet, Meclisimizin 2 nei Dönem 1 nei Toplantısında seçilen ve Cumhuriyet Senatosunda yapılan değişiklikleri benimseyen komisyonunda teklifin kanuna isim verecek başlığı ile maddeleri geniş bir şekilde müzakere edilmiş ve yapılan bütün değişikliklerin gerekçeleri, (genel gerekçe) ve (maddeler gerekçeleri) olarak yazılmıştır. Gerek Meclisimizin 1 . 7 . 1965 tarihli 138 ncu Birleşiminde görüşülme esnasında Komisyon Sözeüsünün yazılı ve sözlü ve Genel Kurulca kabul edilen değiştirme teklifleri ve gerekse Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında verilip kabul edilmiş değiştirme önergeleri, Komisyonumuza celbedilmiş esas dosyada tetkik edilmiştir. Teklif kanunlaştığı takdirde tatbikatçılara ışık tutacak bu gerekçeleri benimsiyen Komisyonumuz neticede teklifi, Cumhuriyet Senatosunca yapılan ve (Vakıflar Geçici Komisyonunca) benimsenen değişiklikler sonunda tesbit edilmiş metinle kabulü muvafık bulmuştur.

III - Maddeler gerekçeleri :

Meclisler Genel Kurullarının belirmiş temayüllerini nazara alan komisyonumuz, maddeler için yeniden gerekçe yazmayı zaîf bularak,

A) Meclisimizin, Cumhuriyet Senatosunca değiştirilmeyen maddeleri için Meclisimiz Geçici Komisyonunun 2/734 Esas, 2 Karar ve 12 . 3 . 1965 günlü raporuna ve bu raporda yazılı maddeler gerekçelerinin,

B) Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen değişiklikler için ise,

a) Cumhuriyet Senatosunun Geçici Komisyonunun 2/178 Esas, 2 Karar ve 9 . 2 . 1966 günlü 2 nei raporunda yazılı olan,

b) Ve Millet Meclisi (Vakıflar Geçici Komisyonunda), 18 . 4 . 1966 günlü ve 2/250 - 2 sayılı raporda yazılı bulunan gerekçeleri,

Maddelerin gerekçeleri olarak kabul edilmiştir.

Teklifin Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini ve raporumuzun kabulünün Genel Kurulun tasviplerine sunulmasını saygı ile arz ederiz.

Başkan
Kars
Abbas Ali Çetin

Sözeü
Rize
E. Yılmaz Akçal

Kâtip
Denizli
Zafer Nihat Özel

Erzurum
Guyasettin Karaca

Manisa
Sami Binicioğlu

Samsun
Melâhat Gedik

Trabzon
Söz hakkım var
Hamdi Orhon

(Anayasanın 93 nci maddesi gereğince bir daha görüşülmek üzere Cumhurbaşkanlığınca Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Yeniden kurulacak Vakıflar hakkında Kanun

Madde 1. — Medeni Kanununun 1 nci kitabında yer alan 2 nci babın 3 ncu fıkradaki 73, 74, 75, 76, 77, 77/A, 78, 79, 80, 81, 81/A, ve 81/B maddeleri ve bu fıkranın tertibi ile madde numaraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, kaldırılmış ve bu fıkra bazı maddeler eklenmiştir.

A) Kuruluş

I - Genel olarak

Madde 73. — Vakıf, başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisi ile kurulur. Bir mamelekin bütünü veya tahakkuk etmiş veya tahakkuk edeceği anlaşılan her türlü geliri veya iktisadi değeri olan haklar vakfedilebilir.

II - Vakfın şekli

Madde 74. — Vakıf, resmî senetle veya vasiyet yoluyla kurulur ve vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Mahkeme, tescil hususunu Vakıflar Genel Müdürlüğündeki merkezi sicile kaydolunmak üzere re'sen bildirir.

Merkezî sicile kaydedilen vakıf, Resmî Gazete ile ilân edilir.

Tescilin tarzi, kimler tarafından yaptırılacağı ve sicillerin ne suretle tutulacağı, ilânın muhtevası ve ne suretle yapılacağı tüzük ile tâyin edilir.

Bir vakfın tescili ile birlikte vakfedilen malların mülkiyeti ve haklar vakfa intikal eder.

Mahkeme vakfedilen gayrimenkulün vakıf tüzel kişiliği adına tescilini re'sen ve derhal tapu idaresine bildirir.

(Geçici Komisyon değişikliği)

Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü fıkrasının değiştirilmesi, bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesi, bâzı vakıfların vergi muafiyetinden faydandırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü fıkradaki 73, 74, 75, 76, 77, 77/A, 78, 79, 80, 80/A, 81, 81/A ve 81/B maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, kaldırılmış ve bu fıkra bazı maddeler eklenmiştir.

VAKIF

A) Kuruluş

I - Genel olarak

Madde 73. — Vakıf, başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisidir.

Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

II - Vakfın şekli

Madde 74. — Vakıf, resmî senetle veya vasiyet yolu ile kurulur ve vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Mahkeme, tescil hususunu Vakıflar Genel Müdürlüğündeki merkezi sicile kaydolunmak üzere re'sen tebliğ eder.

Kanuna, ahlâka ve âdaba veya millî menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez.

Tescil kararının tebliği tarihinden itibaren, Vakıflar Genel Müdürlüğü, iki ay içinde bu karara, karşı Temyiz yoluna başvurabilir.

Merkezî sicile kaydedilen vakıf, Resmî Gazete ile ilân edilir.

Tescilin tarzi, kimler tarafından yaptırılacağı ve sicillerin ne suretle tutulacağı, ilânın muhtevası ve ne suretle yapılacağı tüzük ile tâyin edilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

III - Vakıf senedinin muhtevası

Madde 75. — Vakıf senedinde, vakfın, gayesi, uzuvları, bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar, vakfın teşkilâtı, ikametgâhı ve ismi gösterilir.

IV - Mirasçılarının ve alacaklılarının dâva hakkı

Madde 76. — Bağışlamada olduğu gibi vakfedenin, mirasçıları ve alacaklıları tarafından vakfa itiraz olunabilir.

B) Vakfın teşkilâtı

I - Umumiyetle

Madde 77. — Vakfın bir idare uzvunun bulunması mecburidir. Vakfeden bundan başka lüzumlu göreceği diğer uzuvları vakıf senedinde gösterebilir.

Vakıf senedinde vakfın uzuvları, idare sureti ve temsil tarzı kâfi derecede gösterilmemiş olur veya sonradan bir imkânsızlık doğarsa teftiş makamı bunları vakfedene tamamlattırır. Vakfedenin ölümü veya bu tamamlamayı yapamayacak bir durumda bulunması halinde, teftiş makamı noksanların ikmali için düşüncesi ile birlikte mahkemeye müracaat eder.

Vakfı gayesine göre teşkil etmek mümkün olmadığı veya vakfa tahsis edilen mallar gayenin tahakkukuna yetmediği takdirde, vakfeden itiraz etmedikçe veya vakıf senedinde aksine açık bir hüküm bulunmadıkça; vakfedilmiş mallar mahkeme tarafından, teftiş makamının mütalâası alınarak, mümkün mertebe gayeye aynı olan bir vakfa tahsis olunur.

Bu hususlarda yetkili mahkeme, vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesidir.

II - Müstahdem ve işçilere yardım vakıfları

Madde 77/A) — Ticaret Kanunumuzun (468 nei) maddesi gereğince kurulan müstah-

Geçici Komisyonun değiştirilmesi

Bir vakfın teşkilî ile birlikte vakfedilen malların mülkiyeti ve haklar vakfa intikal eder.

Mahkeme, vakfedilen gayrimenkulün vakıf tüzel kişiliği adına teşkilini re'sen ve derhal tapu idaresine de bildirir.

III - Vakıf senedinin muhtevası

Madde 75. — Vakıf senedinde, vakfın gayesi, uzuvları, bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar, vakfın teşkilâtı, ikametgâhı ve ismi gösterilir.

IV - Mirasçılarının ve alacaklılarının dâva hakkı

Madde 76. — Bağışlamada olduğu gibi vakfedenin mirasçıları ve alacaklıları tarafından vakfa itiraz olunabilir.

B) Vakfın teşkilâtı

I - Genelikle

Madde 77. — Vakfın bir idare uzvunun bulunması mecburidir. Vakfeden bundan başka lüzumlu göstereceği diğer uzuvları, vakıf senedinde gösterebilir.

Vakıf senedinde vakfın uzuvları, idare sureti ve temsil tarzı kâfi derecede gösterilmemiş olur veya sonradan bir imkânsızlık doğarsa teftiş makamı bunları vakfedene tamamlattırır. Vakfedenin ölümü veya bu tamamlamayı yapamayacak bir durumda bulunması halinde, teftiş makamı noksanların ikmali için düşüncesi ile birlikte mahkemeye müracaat eder.

74 neü maddenin ikinci fıkrası gereğince vakfın teşkilî yahut vakfın gayesine göre teşkilî mümkün olmadığı veya vakfa tahsis edilen mallar gayenin tahakkukuna yetmediği takdirde, vakfeden itiraz etmedikçe veya vakıf senedinde aksine açık bir hüküm bulunmadıkça; vakfedilmiş mallar mahkeme tarafından, teftiş makamının mütalâası alınarak, mümkün mertebe gayeye aynı olan bir vakfa tahsis olunur.

Bu hususlarda yetkili mahkeme, vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesidir.

II - İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıfları

Madde 77/A. — Türk Ticaret Kanunumuzun 468 nei maddesi gereğince kurulan istihdam edi-

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

dem ve işçilere yardım vakıfları ayrıca aşağıdaki hükümlere tabidirler.

Vakfın uzuvları, faydalananlara tesisin teşkilâtı, faaliyeti ve malî durumu hakkında gerekli malûmatı vermeye mecburdurlar.

Müstahdemler vakfa aidat ödedikleri takdirde, hiç olmazsa bu ödemeleri nisbetinde idareye iştirak ederler. Mümkün olduğu nisbette personel arasından gösterilecek temsilcileri bizzat seçerler.

Müstahdemlerin tediyelerine tekabül ettiği nisbette, kaâdeten, vakfın mamelekinin istihdam edene karşı bir alacaktan ibaret olması yalnız bu alacağın temin edilmiş olması halinde caizdir.

Faydalananlar vakfa aidat ödedikleri veya vakfı düzenliyen hükümler onlara edayı talep hususunda bir hak bahsettiği takdirde vakfın edalarını dâva yoluyla talebedebilirler.

C) Teftiş

Madde 78. — Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tabidir.

Teftiş makamı, vakıf senedi hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, vakıf malların gayeye uygun surette ve tarzda idare ve sarf edilip edilmediğini mürakabe eder.

Teftişin tarzı ve sureti, ücrası, neticeleri ve bu kanuna göre kurulmuş olsun veya olmasın bileümle vakıfların, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödiyecekleri teftiş ve mürakabe masraflarına katılma payı tüzük ile belli edilir.

D) İdare ve gayede değişiklik, malların değiştirilmesi

I - İdarenin değiştirilmesi

Madde 79. — Vakfın mallarının muhafaza veya gayesini devam ettirmek için kesin ihtiyacı bulunduğu halde yetkili asliye mahkemesi, idare uzvunun teklifi üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesini aldıktan sonra vakfın idare şeklini değiştirebilir.

Yetkili asliye mahkemesi, teftiş makamının tüzükte gösterilen sebeplere dayanarak yapacağı müracaat üzerine duruşma yaparak idare

Geçici Komisyonun değiştirisi

lenler ve işçilere yardım vakıfları ayrıca aşağıdaki hükümlere tabidirler :

Vakfın uzuvları, faydalananlara, vakfın teşkilâtı, faaliyeti ve malî durumu hakkında gerekli bilgiyi vermeye mecburdurlar.

İstihdam edilenler ve işçiler vakfa aidat ödedikleri takdirde, en az bu ödemeleri nisbetinde idareye iştirak ederler. Mümkün olduğu nisbette personel arasında gösterilecek temsilcileri bizzat seçerler.

İstihdam edilenler ve işçilerin ödemelerine tekabül ettiği nisbette, kaâdeten, vakfın mamelekinin istihdam edene karşı bir alacaktan ibaret olması yalnız bu alacağın temin edilmiş olması halinde caizdir.

Faydalananlar vakfa aidat ödedikleri veya vakfı düzenliyen hükümler onlara edayı talep hususunda bir hak bahsettiği takdirde, vakfın edalarını dâva yoluyla talebedebilirler.

C) Teftiş

Madde 78. — Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tabidir.

Teftiş makamı, vakıf senedi hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, vakıf malların gayeye uygun surette ve tarzda idare ve sarf edilip edilmediğini denetler.

Teftişin tarzı ve nasıl yapılacağı, neticeleri ve bu kanuna göre kurulmuş olsun veya olmasın bileümle vakıfların, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödiyecekleri teftiş ve denetleme masraflarına katılma payı, sâfi gelirin yüzde beşini geçmemek üzere, tüzük ile belli edilir.

D) İdare ve gayede değişiklik

I - İdarenin değiştirilmesi

Madde 79. — Vakfın mallarının muhafaza veya gayesini devam ettirmek için kesin ihtiyacı bulunduğu halde yetkili asliye mahkemesi, idare uzvunun teklifi üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesini aldıktan sonra vakfın idare şeklini değiştirebilir.

Yetkili asliye mahkemesi, teftiş makamının tüzükte gösterilen sebeplere dayanarak yapacağı müracaat üzerine duruşma yaparak

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

edenleri işten uzaklaştırabilir ve vakfın senedinde ayrı bir hüküm yoksa yenisini seçebilir. Müstahdemlere ve işçilere yardım, vakıflarında vakıf senedinin, faydalananların vakıftan faydalanma şartlarına ve idareye iştiraklerine dair hükümlerinde yapılacak değişiklikler, vakıf senedinde bu hususta yetkili olduğu belirtilen uzvun kararı üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesi alındıktan sonra asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

II - Gayenin değiştirilmesi

Madde 80. — Vakfın asıl gayesinin mahiyet veya şümulü vakfedenin arzusuna açıktan açığa uymıyacak derecede değişmiş olursa yetkili asliye mahkemesi idare uzvunun veya teftiş makamının müracaatı üzerine duruşma yaparak vakfın gayesini değiştirebilir.

Gayeyi tehlikeye koyan mükellefiyet ve şartların kaldırılması veya değiştirilmesi de aynı hükme tabidir.

E) Vakfın gelirleri ile iktisap

Madde 81. — Vakfın gelirleri ile yapılan iktisaplar veya hükmi tahsislerle temellük edilen mal ve haklar, vakıf senedinde yazılı mallara ilâve edilerek her takvim yılı başında teftiş makamına bildirilir.

Geçici Komisyonun değiştirisi

idare edenleri işten uzaklaştırabilir ve vakıf senedinde ayrı bir hüküm yoksa yenisini seçebilir. İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıflarında vakıf senedinin, faydalananların vakıftan faydalanma şartlarına ve idareye iştiraklerine dair hükümlerinde yapılacak değişiklikler, vakıf senedinde bu hususta yetkili olduğu belirtilen uzvun kararı üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesi alındıktan sonra asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

Bu kanunda gösterilen yetkili merciler dışında bir kişi veya kuruluşun vakfın idaresine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak müdahale etmesi halinde, bu müdahaleye yer veren veya göz yuman idare edenler, yukarıdaki fıkra hükmü gereğince her halde işten uzaklaştırılır ve yerlerine yenileri seçilir.

II - Gayenin değiştirilmesi

Madde 80. — Vakfın asıl gayesinin mahiyet veya şümulü vakfedenin arzusuna açıktan açığa uymıyacak derecede değişmiş olursa, yetkili asliye mahkemesi idare uzvunun veya teftiş makamının müracaatı üzerine duruşma yaparak vakfın gayesini değiştirebilir.

Gayeyi tehlikeye koyan mükellefiyet ve şartların kaldırılması veya değiştirilmesi de aynı hükme tabidir.

III - Malların değiştirilmesi

Madde 80. — A) Geliri giderini karşılamayan veya kıymetine uygun gelir getirmiyen vakfın malları, daha yararlı her hangi bir mal veya para ile değiştirilebilir. Bu değiştirmeye, teftiş makamının teklifi üzerine idare uzvunun düşüncesi alındıktan sonra yetkili asliye mahkemesi karar verir.

E) Vakfın gelirleri ve iktisap

Madde 81. — Vakfın gelirleri ile yapılan iktisaplar veya hükmi tahsislerle temellük edilen mal ve haklar, vakıf senedinde yazılı mallara ilâve edilerek her takvim yılı başında teftiş makamına bildirilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Vakıf idare uzuvları, her takvim yılı başındaki malî durumu münasip vasıta ile nezretmeye ve siciline tescil ettirmeye mecburdur.

F) Vakfın nihayete ermesi

Madde 81/A) Gayesinin tahakkuku imkânsız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur.

Keyfiyet idare uzvu tarafından sicile tescil ettirilir.

Gayesi kanuna yahut umumî ahlâka aykırı hale gelen vakıf yetkili asliye mahkemesi tarafından, teftiş makamının müracaatı üzerine tarafları çağırılıp duruşma yapılarak kararla dağıtılır ve sicile bildirilir.

Zilyedlikle iktisap

Madde 81/B) Vakıfların malları üzerinde zilyedlik yolu ile iktisap hükümleri tatbik olunmaz.

Mahfuz hisse

MADDE 2. — Medenî Kanunun 453 ücü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kamu yararına yapılan hibelerde ve gelirlerinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına bırakılarak kurulacak vakıflarda mahfuz hisse, mirasınun ictimai durumuna uygun nafakadan az olmamak kaydıyla yukarıda zikrolunan miktarların (1/3) ü kadardır.

Aneak vakfın gelirinin % 20 si kendisine bırakılan mahfuz hisseli mirasçılar tenkis davası açamazlar.

Vakfın gelirinin % 20 sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması halinde yalnız onların da mahfuz hisseli mirasçuları bu gelirden faydalanabilirler; daha sonra gelen mahfuz hisseli mirasçılara aneak, vakıf senedinde açık hüküm bulunmak şartıyla muavenet nafakası verilir.

Vakıf kelimesinin ikamesi

MADDE 3. — Medenî Kanun, Ticaret Kanunu ve sair kanun ve mevzuatta (tesis) ola-

Geçici Komisyonun değiştirisi

Vakıf idare uzuvları, her takvim yılı başındaki malî durumu münasip vasıta ile ilân veya nezretmeye ve siciline tescil ettirmeye mecburdur.

F) Vakfın nihayete ermesi

Madde 81/A) Gayesinin tahakkuku imkânsız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur.

Keyfiyet idare uzvu tarafından sicile tescil ettirilir. Gayesi 74 nü maddenin ikineci fıkrası hükmüne aykırı hale gelen vakıf yetkili asliye mahkemesi tarafından, teftiş makamının müracaatı üzerine, taraflar çağırılıp duruşma yapılarak kararla dağıtılır ve sicile bildirilir.

Zilyedlikle iktisap

Madde 81/B) Vakıfların malları üzerinde zilyedlik yolu ile iktisap hükümleri tatbik olunmaz.

Mahfuz hisse

MADDE 2. — Medenî Kanunun 453 nü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kamu yararına yapılan hibelerde ve gelirlerinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına bırakılarak kurulacak vakıflarda mahfuz hisse, mirasınun ictimai durumuna uygun nafakadan az olmak kaydı ile yukarıda zikrolunan miktarların 1/3 ü kadardır.

Aneak vakfın gelirinin % 20 si kendisine bırakılan mahfuz hisseli mirasçılar tenkis davası açamazlar.

Vakfın gelirinin % 20 sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması halinde yalnız onların da mahfuz hisseli mirasçuları bu gelirden faydalanabilirler; daha sonra gelen mahfuz hisseli mirasçılara aneak, vakıf senedinde açık hüküm bulunmak şartıyla muavenet nafakası verilir.

Vakıf kelimesinin ikamesi

MADDE 3. — Türk Kanunu Medenisi, Türk Ticaret Kanunu vesair kanun ve mevzuatta,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

rak kullanılan kelime yerine (vakıf) kelimesi ikâme edilmiştir.

Vergi bağışıklığı

MADDE 4. — Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az % 80 ini, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli diareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisan kurulacağı kabul edilen vakıflara, tahsis edilen miktar için, vergi muafiyeti tanınabilir.

MADDE 5/A) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar».

B) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 8 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

6. Sâfi kurum kazancından Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nisbetinde ödenecek miktarlar.

C) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 nci maddesinin 199 sayılı Kanunla değişik 6 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Genel Bütçeye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere, kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde yirmi bin lirayı aşan kısım hasılatından indirilemez.)

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde Takdir komisyonlarıyla tesbit edilecek değeri esas

Geçici Komisyonun değiştirdiği

Türk Kanunu madenisinin 73 ve takibeden maddelerinde yer alan müesseseyi ifade etmek üzere kullanılan (tesis) kelimesi yerine (vakıf) kelimesi ikame edilmiştir.

Vergi muafiyeti

MADDE 4. — Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az % 80 ini, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idarelere bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisan kurulacağı kabul edilen vakıflara, tahsis edilen miktar için, vergi muafiyeti tanınabilir.

MADDE 5/A) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar»

B) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 8 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

6. Sâfi kurum kazancından Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nisbetinde ödenecek miktarlar.

C) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5442 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 nci maddesinin 199 sayılı Kanunla değişik 6 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere, kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu medenisine göre kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar. Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde yirmi bin lirayı aşan kısım hasılatından indirilemez.)

Bağış ve yardımın nakden yapılması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde tak-

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

alınır. (Ancak, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara 20 000 liralık hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının yüzde beşine kadar bağış ve yardım yapılabilir.)

D) 8 . 6 . 1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

k) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kuruluşu için, veya kurulduktan sonra tahsis olunan mallar.

E) 18 . 2 . 1963 tarihli ve 198 sayılı Em-lâk Alım Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar,

F) 11 . 7 . 1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı 2 sayılı tablonun V nei bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

19. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muamelelerinde düzenlenen her türlü kâğıtlar.

G) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 38 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muameleleriyle bu vakıflara yapılacak bağışlamalar harea tabi tutulmaz.

H) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 59 neu maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisabedebilecekleri gayrimenkullerin ve diğer aynî hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle, bu dernek ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisabedebilecekleri gayrimenkullerin ve sair aynî hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

Geçici Komisyonun değişikliği

dir komisyonlarınca tesbit edilecek değeri esas alınır. (Ancak, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara 20 000 liralık hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının yüzde beşine kadar bağış ve yardım yapılabilir.)

D) 8 . 6 . 1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

k) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara kuruluşu için veya kurulduktan sonra tahsis olunan mallar.

E) 18 . 2 . 1963 tarihli ve 198 sayılı Em-lâk Alım Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar.

F) 11 . 7 . 1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunununa bağlı 2 sayılı tablonun V nei bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

19. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muamelelerinde düzenlenen her türlü kâğıtlar.

G) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 38 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muameleleriyle bu vakıflara yapılacak bağışlamalar harea tabi tutulmaz.

H) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 59 neu maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisabedebilecekleri gayrimenkullerin ve diğer aynî hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle, bu dernekler ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisabedebilecekleri gayrimenkullerin ve sair aynî hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

1) 6 . 7 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

F) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait arazi ve arsalar (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmiş bulunmak şartıyla)

J) 14 . 7 . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 5 nci ve 8 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Umumi maarife menafii umumiyeye hadim cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (Cemiyetlerde kazanç temini gayesi bulunmamak ve vakıflarda vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla).

8. Devlet veya mahallî idarelere veya menafii umumiyeye hadim veya Hükümetçe musaddak cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar tarafından menafii umumiye için vücuda getirilen bilûmum su bentleri su setleri, suların yükselmesine karşı mâniolar, kanallar, bentler, cetveller, bataklıkları kurutma veya kurak yerleri sulama tesisleri, zürran kendi arazisi için müştereken ve münferiden yapacakları her nevi su bentleri, sulama ve kurutma tesisatı (Ticaret kasdı olmamak şartıyla),

K) 13 . 7 . 1956 tarih ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 4 ncu maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

E) Kamu menfaatine yararlı derneklerle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığında bedelsiz bağış ve yardım şeklinde verilen maddeler.

L) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 ncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu menfaatine yararlı dernekler ve Türk Medeni Kanunu gereğince kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar, (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kazancın % 2 sini ve her halde 10 000 lirayı aşan kısmı hasılattan indirilmez. Bağış ve yardım nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yar-

Geçici Komisyonun değiştirışı

1) 6 . 7 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

F) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait arazi ve arsalar. (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmiş bulunmak şartıyla.)

J) 14 . 7 . 1931 tarihli ve 1822 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 5 nci ve 8 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Umumi maarife ve menafii umumiyeye hadim cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar. (Cemiyetlerde kazanç temini gayesi bulunmamak ve vakıflarda vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla.)

8. Devlet veya mahallî idarelere veya menafii umumiyeye hadim veya Hükümetçe musaddak cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar tarafından menafii umumiye için vücuda getirilen bilûmum su bentleri, su setleri, suların yükselmesine karşı mâniolar, kanallar, bentler, cetveller, bataklıkları kurutma veya kurak yerleri sulama tesisleri, zürran kendi arazisi için müştereken ve münferiden yapacakları her nevi bu bentleri, sulama ve kurutma tesisatı. (Ticaret kasdı olmamak şartıyla)

K) 13 . 7 . 1956 tarih ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 4 ncu maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

E) Kamu menfaatine yararlı derneklerle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığında bedelsiz bağış ve yardım şeklinde verilen maddeler.

L) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 ncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Genel bütçeye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ile belediyelere, köylere ve kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu Medenisi gereğince kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar. (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5 ini aşarsa fazlası

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

dının konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarıca tesbit edilecek değeri esas alınır. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar için bu nisbet % 5 tir ve 10 000 Tl. haddi uygulanmaz.)

M) 5383 sayılı Gümrük Kanununun 17 ne maddesinin 2 ne fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu faydasına yararlı dernekler, kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş millî tesislere ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflara, konularına uygun olarak bağış yolu ile gelen eşya ile bu kabîl vakıfların hayri mevzularına uygun bir işte kullanılmak şartı ile ithal ettikleri eşya (Bakanlar Kurulu kararı ile).

Tüzük hazırlanması

MADDE 6. — Bu kanunun tatbikatını düzenlemek için hazırlanacak Tüzük, Kanunun yürürlüğü tarihinden itibaren 6 ay içinde yürürlüğe konulur.

Tesis kayıtlarının devri

GEÇİCİ MADDE — 4 Ekim 1926 tarihinden sonra kurulmuş vakıflara ait mahkemeler nezdindeki tescil kayıt, defter ve evrakının sureti bu kanun yürürlüğü tarihinden itibaren altı ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne merkezi sicile kaydı için devredilir. Ve adı geçen Vakıflar hakkında da bundan böyle bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Meriyet

MADDE 7. — Bu kanun hükümleri, yayımını mütaakıp yürürlüğe girer. 4 ne ve 5 ne

Geçici Komisyonun değiştirisi

indirilmez. Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağırılanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın mevcutsa mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarıca tesbit edilecek değer esas alınır.)

M) 5383 sayılı Gümrük Kanununun 17 ne maddesinin 2 ne fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu faydasına yararlı dernekler, kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş millî tesislere ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflara, konularına uygun olarak bağış yolu ile gelen eşya ile bu kabîl vakıfların hayri mevzularına uygun bir işte kullanılmak şartı ile ithal ettikleri eşya. (Bakanlar Kurulu kararı ile)

N) 4 ne maddeye göre verilmiş olan Bakanlar Kurulu kararına rağmen vakfın her hangi bir sebeple tescili mümkün olmaz ise (F) ve (G) fıkralarına göre alınmayan Damga Vergisi ve haralar, Âmmeye alacaklarının tahsili hakkındaki Kanuna uyularak tahsil olunur.

Tüzük hazırlanması

MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde, Vakıflar Genel Müdürlüğüne, ilgili bakanlıkların da düşünceleri alınarak, bu kanunun uygulanmasını düzenlemek üzere bir tüzük hazırlanır.

Vakıf kayıtlarının devri

GEÇİCİ MADDE 4. — Ekim 1926 tarihinden sonra kurulmuş vakıflara ait mahkemeler nezdindeki tescil kayıt defter ve evrakının sureti, bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne merkezi sicile kaydı için devredilir. Ve adı geçen vakıflar hakkında da bundan böyle bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yürürlük

MADDE 7. — Bu kanun hükümleri yayımını mütaakıp yürürlüğe girer. 4 ne ve 5 ne

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

maddeler hükümleri ise yayımını takibeden malî yıl başından itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun deęiřtiriři

maddeler hükümleri ise yayımını takibeden bütçe yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.